

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Kód: XSJKNB018

Názov: Gramatika posunkových jazykov 1

Zabezpečuje: Katedra slovenského jazyka a literatúry

Druh vzdelávacej činnosti: Prednáška, Seminár

Rozsah vzdelávacej činnosti (v hodinách):

Týždenný: 2/1

Za obdobie štúdia: ZS 46,23

Počet kreditov: 4

Odporúčaný
semester: ZS

Stupeň štúdia: 1.

Metóda vzdelávacej činnosti: Kombinovaná

Odporúčaný
semester

Študijný program

2.rok ZS

Slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich (XSjvKN-D1)

3.rok ZS

Slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich (XSjvKN-E1)

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Ukončenie skúškou

Priebežné hodnotenie: Počas semestra študenti absolvujú dve cvičné úlohy zadane vyučujúcim. Pri každom cvičnom teste musí študent dosiahnuť úspešnosť minimálne 80 % bodov. V prípade nesplnenia tohto limitu má možnosť test opakovane opraviť. Absolvovanie všetkých cvičných úloh je podmienkou pre pripustenie k záverečnému písomnému testu

Záverečné hodnotenie: Aktívna účasť na predmete (minimálne 75 % vyučovanej doby – max. tri absencie), splnenie dvoch zadaných cvičných úloh, záverečný písomný test (úspešnosť minimálne 70 % bodov).

Pri záverečnom písomnom teste na získanie hodnotenia A je potrebné získať najmenej 94 % bodov (17 – 18 bodov), na získanie hodnotenia B najmenej 88 % bodov (16 bodov), na hodnotenie C najmenej 82 % bodov (15 bodov), na hodnotenie D najmenej 76 % bodov (14 bodov), na hodnotenie E najmenej 70 % bodov (13 bodov) a na hodnotenie Fx menej ako 70 % (0 – 12 bodov)

Ukončené: Písomná skúška.

Výsledky vzdelávania:

Študent dokáže:

- VV 1: zrozumiteľným spôsobom vysvetliť a opísať základné pojmy morfológie posunkového jazyka,
VV 2: analyzovať lexikálne jednotky slovenského posunkového jazyka na jednotlivé morfematické štruktúry,
VV 3: rozoznať využívanie posunkového priestoru v posunkovom jazyku,
VV 4: charakterizovať slovesnú flexiu v posunkovom jazyku,
VV 5: rozlišovať použitie čísla v nominálnej skupine,
VV 6: rozlišovať tri typy slovies v posunkovom jazyku – jednoduché, zhodové a priestorové slovesá, a demonštrovať ich príkladmi,
VV 7: vysvetliť funkcie deiktík i zámen v posunkovom jazyku,
VV 8: identifikovať a použiť číslovky podľa významu podstatného mena,
VV 9: interpretovať podstatné mená, prídavné mená, príslovky, častice a citoslovčia v slovenskom posunkovom jazyku,
VV 10: interpretovať klasifikátory a špecifikátory tvaru a veľkosti vyskytujúce sa v posunkovom jazyku,
VV 11: vysvetliť názory lingvistov na klasifikáciu slovných druhov posunkových jazykov.

Stručná osnova predmetu:

1. Morfológia – súčasť gramatiky: morféma, morféma v posunkovom jazyku, morfematické štruktúry.
2. Gramatika v priestore – využitie posunkového priestoru.
3. Slovesná flexia v posunkovom jazyku – zhoda, lokácia, kvantifikátor, reciprocita, aspekt, intenzifikácia a negácia.
4. Ďalšie morfológické kategórie čas (slovesný čas) a modalita.
5. Menná (nominálna) flexia – číslo.
6. Slovesá (verbá) v posunkovom jazyku – jednoduché, zhodové a priestorové slovesá.
7. Deiktiká, zámená (pronominá) v posunkovom jazyku.
8. Podstatné mená (substantíva) v posunkovom jazyku.
9. Číslovky (numeraliá) v slovenskom posunkovom jazyku – základné, radové, násobné a ikonické číslovky.
10. Častice (partikuly) v slovenskom posunkovom jazyku.
11. Citoslovčia (interjekcie) v posunkovom jazyku.
12. Prídavné mená (adjektíva) v slovenskom posunkovom jazyku.
13. Príslovky (adverbiá) v slovenskom posunkovom jazyku.
14. Klasifikátory a špecifikátory v posunkovom jazyku.
15. Slovné druhy v posunkových jazykoch.

Odporúčaná literatúra:

- ANDERSON, C. a kol. Essentials of linguistics. 2. vyd. Hamilton : eCampusOntario, 2022.
- BAKER, A. – van den BOGAERDE, B. – PFAU, R. – SCHERMER, T. The Linguistics of Sign Language: An introduction. Amsterdam, Philadelphia : John Benjamins Publishing Co., 2016.
- BELÁKOVÁ, M. Slovenský jazyk v primárnom vzdelávaní 1. Trnava : Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2013.
- BRANCHINI, CH. – MANTOVAN, L. A Grammar of Italian Sign Language (LIS). Venezia : Edizioni Ca' Foscari, 2020.
- BRENTARI, D. Sign Languages: A Cambridge Language Survey. Cambridge University Press 2010.
- CSONKA, Š. – MISTRÍK, J. – UBÁR, L. Frekvenčný slovník posunkovej reči. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1986.
- DİKYUVA, H. MAKAROĞLU, B. – ARIK, E. Turkish Sign Language Grammar. Ankara : The Republic of Turkish Ministry of Family and

Social Policies, 2017.

- DINGOVÁ, N. – NOVÁKOVÁ, R. a kol. Multimediální cvičebnice pro předmět Český znakový jazyk. [DVD]. Praha : Filozofická fakulta Karlovy univerzity v Praze, 2011.
- HENDRIKS, B. Jordanian Sign Language: Aspects of grammar from a cross-linguistic perspective. Utrecht : LOT, 2008. - JOHNSTON, T. – SCHEMBRI, A. Australian Sign Language (Auslan): An Introduction to Sign Language Linguistics. Cambridge : Cambridge University Press 2007.
- KLOMP, U. A descriptive grammar of Sign Language of the Netherlands. Amsterdam : Universiteit van Amsterdam 2021.
- MACUROVÁ, A. Poznááme český znakový jazyk IV. Vyjadřování času. In Speciální pedagogika, 2003, roč. 13, č. 2, s. 89–98.
- MACUROVÁ, A. BÍMOVÁ, P. Poznááme český znakový jazyk II. Slovesa a jejich typy. In Speciální pedagogika, 2001, roč. 11, č. 5, s. 285–304.
- MACUROVÁ, A. PETŘÍČKOVÁ, J. Poznááme český znakový jazyk: Poznámky k vyjadřování mnohosti. In Speciální pedagogika, 2004, roč. 14, č. 2, s. 107–126.
- MACUROVÁ, A. ZBOŘILOVÁ, R. a kol. Jazyky v komunikaci neslyšících: Český znakový jazyk a čeština. Praha : Karolinum, 2018.
- McKEE, R. New Zealand Sign Language: A Reference Grammar. Wellington : Bridget Williams Books Ltd., 2015.
- ONDRUŠ, Š. – SABOL, J. Úvod do štúdia jazykov. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987.
- PFAU, R. – STEINBACH, M. - WOLL, B. Sign Language: An International Handbook. Berlin : De Gruyter, 2012.
- QUER, J. a kol. SignGram Blueprint: A Guide to Sign Language Grammar Writing. Berlin : De Gruyter, 2017.
- SANDLER, W. - LILLO-MARTIN, D. Sign Language and Linguistic Universals. New York : Cambridge University Press, 2006. Struktura a fungování znakového jazyka: Studijní materiály pro obor CNES. Praha : Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2007.
- SUTTON-SPENCE, R. – WOLL, B. The Linguistics of British Sign Language. 8. vyd. Cambridge : Cambridge University Press, 2007.
- TWILHAAR, J. N. – van den BOGAERDE, B. Concise Lexicon for Sign Language. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2016. VALLI, C. – CEIL, L. – MULROONEY, K. J. – RANKIN, M. Linguistics of American Sign Language : An Introduction. 5. vyd. Washington : Gallaudet University Press, 2011. VOJTECHOVSKÝ, R. Klasifikátory a špecifikátory v slovenskom posunkovom jazyku. Trnava: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity 2022. VOJTECHOVSKÝ, R. Mnohosť v slovenskom posunkovom jazyku. In Rara Avis X. Trnava : Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2013, s. 219–234.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky:

Predpokladá sa predchádzajúce úspešné absolvovanie predmetu Fonetika a fonológia posunkových jazykov.

Hodnotenie predmetov:

Celkový počet hodnotených študentov: 58

A	B	C	D	E	FX
16%	34%	16%	17%	10%	7%

Vyučujúci:

PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci

Dátum poslednej zmeny: 14.09.2026

Schválil: prof. PhDr. Juraj Hladký, PhD.